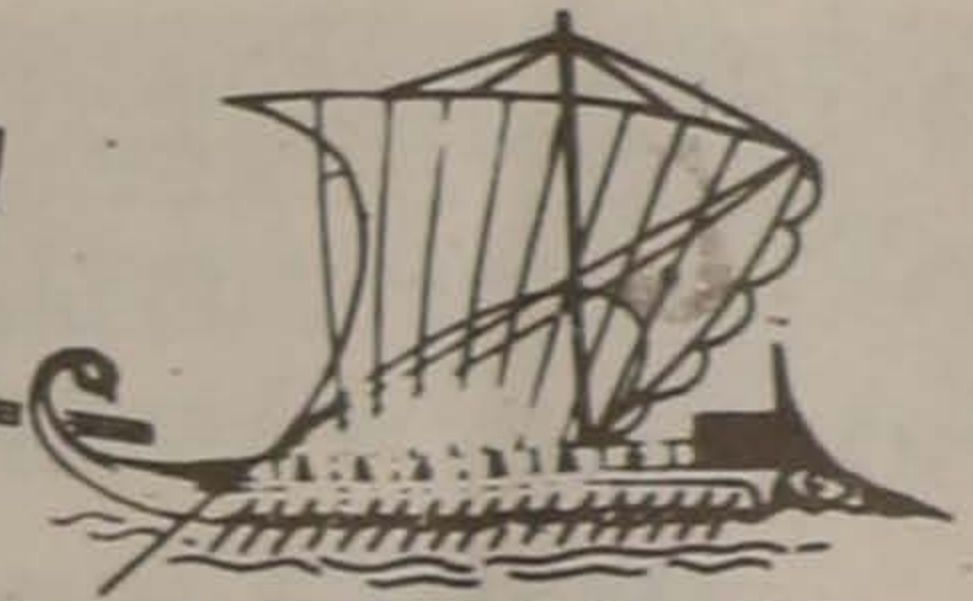

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 4ο Αρ. Φύλλου 42 ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΚΕΡΑΣΙΝΟΣ 1992

Ανηφόρισαν πάλι οι Πόντιοι

στην Ιερά Μονή της Παναγίας Σουμελά

Περίπου 70 χιλιάδες από διάφορα διαμερίσματα της χώρας και από το εξωτερικό ήταν οι προσκυνητές, που συγκεντρώθηκαν φέτος στο ιερό προσκύνημα της Παναγίας Σουμελά, στο όρος Βέρμιο, τηρώντας ευλαβικά την παράδοση.

Μιά παράδοση που έφερε στη μνήμη όμορφες αναμνήσεις. Πλούσιο το πρόγραμμα των εκδηλώσεων και βαθιά η ευλάβεια των πιστών που ή-

γαν να προσκυνήσουν τη θαυματουργή εικόνα της Μεγαλόχαρης.

Στις εκδηλώσεις παραβρέθηκαν εκπρόσωποι της Κυβέρνησης και του πολιτικού κόσμου της χώρας, καθώς και όλη οι των διαφόρων υπηρεσιών και οργανισμών.

Ιδιαίτερη χαρά στους προσκυνητές έφερε και η Ολυμπιακής Βούλη Πατουλίδου η οποία μαζί με άλλους Ολυμπιο-

νικές πραγματοποιήσαν επίσκεψη τη νύχτα της παραμονής στην Ιερά Μονή, ύστερα από πρόσκληση του Ιερού Ιδρύματος "Παναγία Σουμελά". Στους Ολυμπιονίκους μας η Διοίκηση του Σωματείου ανένευσε αμπακές πλοκάμες και την εικόνα της μεγαλόχαρης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στις γιορταστικές εκδηλώσεις συμμετείχε και η Εύξεινος Λέσχη Βερόιας με την πολυμελή Χορωδία της.

Η χορωδία έδωσε την παραμονή επιτυχισμένη συναυλία. Κυριολεκτικά η χορωδία κατέκτησε τις καρδιές των χιλιάδων προσκυνητών.

Το Κέντρο Πολιτισμού της Ε.Λ.Β.

στο πρόγραμμα "Μακεδονία"

Δρομοποιείται η διαδικασία της ένταξης του έργου της ανέγερσης του Κέντρου Πολιτισμού (Πνευματικού) της ΕΛΒ στο πρόγραμμα "Μακεδονία". Ηδη η Εύξεινος Λέσχη υπέβαλε τη σχετική αλληλογραφία στο ΥΠΕΧΩΔΕ.

Μάλιστα η Νομαρχία Ημαθίας με σχετικό έγγραφο της προς το εν λόγω Υπουργείο ζητά να συμπεριληφθεί το έργο στο πρόγραμμα "Μακεδονία".

Ανάλογο έγγραφο δε αναμένεται να υποβληθεί και από τη Δήμο Βερόιας προς το Υπουργείο. Αξίζει να σημειωθεί ότι το πρόγραμμα "Μακεδονία" χρηματοδοτείται από την ΕΟΚ.

Ευχή όλων μας η προσπάθεια αυτή να έχει επιτυχία.

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ

ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΒΕΡΟΙΑΣ - ΚΑΜΠΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΟΥΣΗΣ κ.κ. ΠΑΥΛΟΥ

Αναδηροσιεύεται από το περιοδικό της Ιεράς Μητροπόλεως "ΟΣΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ο ΒΕΡΙΕΥΣ", ΕΤΟΣ 10', Αριθ. φύλ. 178, Ιουλ. - Αύγ. 1992.

Εκ την ιστορίαν της Αποστολικής Μητροπόλεως Βεροίας, Καμπανίας και Ναούσης η 14η Αυγούστου 1951 απετέλεσε γεγονός υψίστης θρησκευτικής και εθνικής σημασίας. Η πάνσεπτος και θαυματουργός εικών της Παντανάσσης του Πόντου Παναγία Σουμελά, έργον του Ευαγγελιστού Λουκά, μετά μακράιωνα παραμονήν εις το Όρος Μελά του Πόντου - ήρχετο προ τεσσαράκοντα έτη - να ενθρονισθή εις το Βέρμιον, εις τα υψώματα της Καστανιάς, εις τα πανένδοξα και φιλόξενα εδάφη της Μακεδονίας. Η εικών της Παναγίας Σουμελά, της Παντανάσσης του Πόντου, η οποία επί 16 αιώνων εφρούρησε του ρηιστούς της εις τας ακριτικές περιόχους της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και υπήρξε το Εθνικοθρησκευτικόν σύμβολον του Ποντίου Ελληνισμού ηκοιούθησε τούτων εις την πατρίαν γην, όπου εξηπαγκόσθθι, ούτως να καταφύγη και αναζήτηση νέον ενδοιαίτημα. Και όπως τότε εφρούρει τα σύνορα του Πόντου, έτσι και τώρα θα διαφυλάττει τα ακραία σύνορα της Μακεδονίας, εις την οποία ευρε καταφυγήν, ως επί το πλείστον, ο Ποντιακός και Μικρασιατικός Ελληνισμός.

Εδώ, λοιπόν, εις τας υπαρείας του Βερμίου, όπου και η πολίτην της Καστανιάς με φωτεινήν σκέψιν και με σύνεσιν αντιμετώπισαν τα διάφορα προβλήματα πριν από 40 χρόνια ο προκάτοχος ημών Αλέξανδρος μετά του προέδρου του Σωματείου "Παναγία Σουμελά" Φίλωνος Κτενίδου, ανιστόρησαν την νέαν Μονήν και έσπισαν τον νέον θρόνον της Παναγίας της Σουμελιώσσης. Από τότε ο χώρος ούτως έγινε το θρησκευτικόν κέντρον των οπανταχού Ποντίων και έτσι

κατ' έτος διεξάγονται εορταί και πανηγύρεις δια να τιμηθή η Υπέρμαχος Στρατηγός του Γένους και του Έθνους ημών. Εις την πλησίον αυτών ανηγέρθη το νέον ενδοιαίτημα της Παντανάσσης του Πόντου. Η αξιοθαύματος δραστηριότης του διαπρεπούς επιστήμονος ιατρού Φίλωνος Κτενίδου, εκλεκτού τέκνου του Πόντου και του περί αυτών συμβουλήν ήτο κάθ το συγκλησιαστικόν δια την επακίν εκείνην. Ηρξασαν το έργον των με θεία ζήλον, με πίστην και δύναμιν και με μίαν καταληκτικήν ταχύτητα έφθασαν εις το αποτέλεσμα. Αν ήτο έργον ανθρώπινον το έργο τούτο, πιστεύομεν ότι θα είχε καταληθί από την πρώτην στιγμήν αλλή "τρέχει και δοξάζεται", διότι είναι έργον θεού και όχι ανθρώπων.

Η σφοδρά των επιθυμία, ο πόθος της καρδιάς των και η προσευχή των εις τον θεόν ήτο να ευρεθή ο κατάλληλος τόπος, όπου θα εσθίητο ο θρόνος της Παναγίας. Εφλέγετο πράγματα η καρδιά των να ικανοποιηθή το θρησκευτικόν και εθνικόν αίσθημα του Ποντιακού Ελληνισμού. Τέτοια αισθήματα έχουν εκείνοι όταν συμβαίνη να τους έκει φορτώσει η ιστορία την μεγάλην και βαρείαν κληρονομίαν. Δεν επαναποιούνται εις το "πάτριο" και δεν καυχώνται μόνον δια την δόξαν των προγόνων των, αλλή με κούψουν και ζήλον και εθνικόν υπερφρόνησιν δια την καταγωγή των προχωρούν με πίστην και ψυχικόν θάρρος επί το έργον και έτσι το επόμενον έτος 15 Αυγούστου 1952 είναι έτοιμον το θρονί της Παναγίας και μετά πάσης μεγαλοπρεπειας τελούνται τα εγκαίνια τούτου. Το έργο είναι καρπός της πίστεως και εκείνοι που πι-

στεύουν δεν μπορούν να είναι άκαρποι, πρέπει να έχουν καρπούς, έργα "καλά και ωφέλιμα" καθά ως προς την προέθεισιν των και ωφέλιμα ως προς την χρησιμότητά των. Τα καλά έργα είναι καρπός της πίστεως. Χωρίς πίστην καλά έργα δεν υπάρχουν. Διότι τα καλά έργα μόνον ως καρποί της πίστεως έχουν πηκτικήν αξίαν και τέλος πάντων δεν είναι τα έργα που γεννούν την πίστην, αλλή η πίστις που γεννά τα έργα. Των καλών έργων πρώτος και κοινός σκοπός είναι να εξηπρητηθούν αι πραγματικά ανάγκαι των ανθρώπων, υπάρχει όμως και απώτερος και μακρυνότερος σκοπός των καλών έργων και αυτός είναι η δόξα του θεού. Το ήλιος ο Ιησούς Χριστός με αυτά τα λόγια "ούτως λαμψάτω το φως υμών εμπροσθεν των ανθρώπων, όπως ίδωσιν υμών τα καλά έργα και δοξάσωσι τον πατέρα υμών τον εν τοις ουρανοίς" (Ματθ. ε', 16). Όλα από τους πιστούς γίνονται προς δόξαν του θεού. Από τον θεόν

προέρχεται κάθε αγαθόν εις τον άνθρωπον, και εις τον θεόν επιστρέφει και εις αυτόν ανήκει κάθε έπαινος και κάθε δόξα διό, α καλόν έργον γίνεται εις την γην. Έτσι με την βοήθειαν του θεού και της Παναγίας και με την συμμετοχή ευλαβών και ευσεβών χριστιανών επρακώρησαν επί το έργον, δια με γογυσμόν και μεμψιμορίασιν, αλλή με χαράν και ευχαρίστησιν. Προσφέρουν τα πάντα ανέθευτα και αυθεντικά, και εργάζονται κάτω από την Σκέπην της υπεραγίας Θεοτόκου. Κατά την ημέραν αυτών την πανηγυρικόν ενθουσιασμο μεθο κόπον όλων των φανερών και σφανών ανθρώπων του θεού, που εις την ζωήν των γίνονται φορείς και αγωγοί δια να μεταβιβάζεται η θεία ευλογία εις τον κόσμον, ηγωνίσθησαν, εργάσθησαν και εκοιούσαν κατά το μακρυνόν αυτό διάστημα των τεσσαράκοντα ετών εις την πλησίον αυτών του Βερμίου δια την στερέωσιν όλων εκείνων Συνέχεια στην 4η σελ.

Οργή και αγανάκτηση των απανταχού Ποντίων για τις δηλώσεις του Προέδρου της Ρωσίας για τη Μακεδονία μας

ΨΗΦΙΣΜΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ

Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ποντιακών Σωματείων, που εκπροσωπεί τη μάζα του Ποντιακού Ελληνισμού και εκφράζει τα συναισθήματα οργής και αγανάκτησως των απανταχού της γης Ελληνοποντίων:

Καταδικάζει την αψυχολόγητη κι ανιστόρητη εσπευσμένη απόφαση του Προέδρου της Δημοκρατίας της Ρωσίας να αναγνωρίσει το δικαίωμα στη Δημοκρατία των Σκοπίων να χρησιμοποιεί το πιδό ιστορικά καθιερωμένο όνομα της Μακεδονίας και να κατοικήει την ιστορία και το κοινό περί δικαίου αίσθημα των πανελλήνων και της Ευρώπης όλης.

Επισημαίνει στον κύριο Πρόεδρο της πατροπαράδοτα φίλης χώρας ότι η ενέργεια του αυτή τον τοποθετεί με την πλευρά των υποστηρικτών της αστάθειας στα Βαλκάνια και οδηγεί την περιοχή σε αναταραχές.

Κάλουμε το ένα εκατομμύριο Ποντιακού Ελληνισμού που για αιώνες έζησε ειρηνικά ανάμεσα στους λαούς της πρώην Σοβ. Ένωσης να καταγγείλουν σ' όλους τους λαούς της Κοινοπολιτείας την ανιστόρητη απόφαση του Προέδρου Γέλτσιν και να πιέσουν μέσα από τους οργανωμένους φορείς των τη ρωσική κυβέρνηση για αναθεώρηση της κακής απόφασης και αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας.

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ Π. ΤΑΝΙΜΑΝΙΔΗΣ

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ

Προς τον Πόντο

Τη στιγμή που κάποιος ως ταπεινός προσκυνητής φτάσει στον Πόντο, η ιστορία θα εξουσιάζει όλο το πνεύμο του. Ατελεύτητα ιστορικά γεγονότα, αρχαία, μεσαιωνικά και νεότερα, αγώνες και καταθρόματα, καρές και λύπες, αίματα και στεναγμοί, αυτοθυσίες και ηρωισμοί θα έλθουν στο νού του. Κι είναι πολύ φυσικό, να γεννιέται σε τέτοιες στιγμές ένας απέραντος πόθος στην καρδιά του.

Όποια πέτρα κι αν αγγίξει, όποιο βράχο κι αν ακουμπήσει, όποιο τοπωνύμιο κι αν πλησιάσει, όποια κοιλώματα κι αν ανατρακίσει ολόθερμες θα ακούσει αναστορήσεις για την κουρασμένη χώρα.

Κι ο προσκυνητής σταματά σε κάποια ψηλή βουνοκορφή από όπου βλέπει πολιτείες από τας οποίες υψώνονται μινωρέδες, στριγγμένες πάνω σε βάσεις κομψοκαρών. Εύκολα ξεχωρίζει μέσα από λογίων λογίων κτίσματα ναούσ αθιευόγυτους και να στέκονται βωβοί, λες και κάθι περιμένουν... Μεσ την ψυχή του όμως τότε, ακούει ψαλλωμώδεις κι ως είναι βαθύ το παρελθόν....

Και διασκελίζοντας τότε ακίνες ολόκληρους, πτερυγίζει πάνω από τα ιστορήματα του Ξενοφώντα, και ακούει τον ολοπαγισμό των Μυρίων θάλαττα! θάλαττα!

Κι ύστερα αποθαυμάζει το Ελληνικό βασίλειο του Πόντου

με πρωτεύουσας διαδοχικέσ την Αμάσεια, τη Σινώπη, την Κερασούντα και την όμορφη Τραπεζούντα. Και παρακολουθεί τον Ανδρέα τον Πρωτόκλητο και τον Άγιο Φίλιππο να κηρύττουν το χριστιανισμό.

Κι ύστερα πάλι διακρίνει το Διγενή Ακρίτα να μάχεται κατά βαρβάρων. Στο νού του τότε έρχονται οι στίχοι:

"Εμείν' Ακρίτα ήλιγε με, Κανένον κι φορούμαι Για την Ελλάδα πολεμά,

Και πάντα στεφανοῦμαι!"

Κι ενώ θαυμάζει τη γενναϊότητα του Διγενή, βλέπει σαν σε οπτασία να απλώνεται εμπρός του όλο το μεγαλείο κι η δόξα του Πόντου. Και με τη μάζα της ψυχής του παρακολουθεί όλη την ιστορική πορεία του Ποντιακού Ελληνισμού, ως την ημέρα του Ξεριζώμου, οπότε κηλόντων επαναθλόνει τα λόγια τούτου του αειμνηστού Λεωνίδα Ιωαννίνου:

"Κι άραντες επί' ώμων μοῦ

με τον Σταυρόν του Μαρτυρίου τα ποντιακά παλλήδια και λάβαρα και αποκαμίσαντες μεθ' ημών όλων τον πλούτον των αναμνήσεων εις δρόμο, εις τραγωδίαν, εις έπος και εις μεμουςομένην λυράν, εφτάσμεν εις την κοινήν των Πανελληνίων Μιτέρα - την Ελλάδα, με την στερεών απόφασιν, όπως συμβόλουμεν εις την ανοι-

κοδόμησιν των τεκνών αυτών". Την ώρα εκείνη ένο απόδη ονοταρόζει τις σκέψεις του προσκυνητή. Δεν είναι κεληόδα αυτό που ακούει. Είναι ένας κρησμός ειπός βγαλμένος μέσο απ' τα τριόρθα του έθνους. Είναι μαζί και προσευχή και προσήτιο.

"...η Ρωμανία κι αν ήλθοσεν ανέλι και φέρει κι άλλα".

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΖΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ
 Οικονομολόγος - Συγγραφέας
 Θουκυδίδη 2 - Τηλ. 0331 - 25.282
ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ
ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΤΣΙΚΑΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.
 "ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ"
 ΤΗΛ. 0331/66913 - FAX 0331/66979
ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ
 Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
 Τηλ. 0331 - 28.356
ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1.000 δρχ.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

* Οι στίλβες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του

* Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται να είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται

Λ Α Ο Γ Ρ Α Φ Ι Κ Α

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

1. Εσπεριν άλλας

Ο μακαρίτης ο Περικλής ο Κατσαπελίδης ασό Ροδοχώρ Ναούσης εκτός από ποιητικός τραγουδιστής ετονε και πολλή εφευρέτης σε αστεία.

Ενα ημέραν που εκάθετον απές σην αυλήν και έπλεκεν καλήθ, έρθεν σιμάτ η θείαμ η Τσιαβατρίνα, ένας γραιήτσα που ο νοούσας πολλή κ' έκοφτεν. Ο καιρόν πα άμον έρκενε-σεν να ψικαλιζ, θεία Τσιαβατρίνα, λέατεν ο Περικλής με τα ούτο την υγρασίαν να σπέρτς άθας, ντο καλή φυτρών. Μώσε παλαλέ, λέατόν η Ζαβαλίσα η γραιά τ' άθας πα φυτρών; Ναί, λέατεν, και βεβαιώνιατό ο περικλής, ατώρα εζέβεν άθας με χοντρά κουκούτσια καλή σπορωμένον, φυτρών και το στρέμ-μον εβγάη πολλή τσουβάθια άθας. Η θείαμ επίστεψεν ατά ντο έξεν, και επήεν ίσα σον ποκάη τον Γιώρ τ' Αθατούγη, εγόρα-σεν δέκα ακάδες χοντρών άθας και έσπειρεν ατά σο οικόπεδον απές δίπλα σο ρέμαν. Οπως έ-τον το μέρος πα υγρόν τ' άθας οληήγορα εήυεν κι ας περμέν η Τσιαβατρίνα να φυτρών.

Αρ εδέβαν δεκαπέντε ημέ-ρες και έναν ημέραν ο Περικλής επήεν σο σπιτ τση Τσιαβατρίνας κι ερώτασέν ατεν, θεία Ζωή τ'

ΣΤΙΧΟΙ

1. Ανάτρ' εζέβαν σα βουνά

1. Ανάτρ' εζέβαν σα βουνά για την ελευθερίαν, τον Τούρκον εποθέμαν μ' ελληνικήν καρδίαν.

2. Γαλιόνα Γαλιόνα πούνε τε-οά τα κόθια, Ένα στ' ανεγνώριμα τε-οά τα πολλήκόρια.

3. Γαλιόνα Γαλιόνα με τα πολλή Παρχάρια,

Ω, Παναία Σουμελά

16-7-1992

Ω, Παναία Σουμελά των Πόντιων μητέρα, είσαι τρανόν παρηγοριάν, ερούξες τς σ' άξια χέρα. Ασ' σην Ελλάδαν έφνες και 'ς σον Μελάν ευρέθες 'ς σην Καστανιάν τη Βέροιας Ξαν μαναστήρ' εχτέθες. Γιατί αγαπάς και τα μακρά, τ' ορμάνια, τα ραχνία; έλα, απέσ' και φάλεψον 'ς σ' εμέτερα τα ψήα....

Εμείς πολλά αγαπούμε' σε πιστεύομε 'ς σο θάμαν βραδάσκουμες, γενεφίζουμε με τ' όνομα σ' εντάμαν. Εμείς πολλά αγαπούμε σε 'ς σ' εμέτερα τα μέρα κι αοιλή εσέν' πη θα αρπάζ' θα τρώγ'ν ατον μαχαίρα.

Εμείς πολλά αγαπούμε σε και δίγομε τα χέρα και κάθαν χρόνον στείλομε ειρήνης περιστέρα!

ΕΛΕΝΗ ΠΙΠΕΡΙΔΟΥ

Π. ΚΙΑΓΚΙΔΗΣ

2. Ο ΠΩΡΙΚΑΣ

Όταν έρθεμα α σόν Πατρίδαν αδά, εφτωκοί και παντέρημοι ο Εποικισμός ούητο κατ' εδώκεν, χωράφια, οσητία, άθιογα, ζα, γαιούρια, όα έπον.

Τον Γιωρίκαν πα εδώκεν ολή-γα χωράφια, έναν χπινόπον και έναν βουδόπον. Αλλά ο Γιωρί-κας ασιτά καπάρ κείκεν. Κ' ε-γνώριζεν ποίον εν το χπίνον και ποίον το βουδ' ο Μώζον.

Εναν ημέραν εποίεν το κπί-νον να κρατάτο σα γαρκά. Χω-ρίς να εγροικά έλυσεν τον Μώ-ζον και εκπύστεν. Οι παιδάντ εγρήβωσαν και εκράνατατον γερά και έγκαν το γαρκόν. Τε-ρούν! το γαρκόν εκές Ξάη κι σιμών, κι τρεψί τον Μώζον.

- Καθοτερούν αφκά κες, και λέενατον: Εσύ βουδ' έγκες. Α-τός πα κλείσκειται κα, καθοτε-ρίστον και λέει: Εσύ είσαι Μώ-ζον. Λάθος επήκαμε.

- Ο καυμένον ο Γιωρίκας το θελικόν ασό αρσενικόν πα κ' ε-πόρσεεν να εγνωρίζ.

Π. ΚΙΑΓΚΙΔΗΣ

Π. ΚΙΑΓΚΙΔΗΣ

2. Ο ΠΩΡΙΚΑΣ

Όταν έρθεμα α σόν Πατρίδαν αδά, εφτωκοί και παντέρημοι ο Εποικισμός ούητο κατ' εδώκεν, χωράφια, οσητία, άθιογα, ζα, γαιούρια, όα έπον.

Τον Γιωρίκαν πα εδώκεν ολή-γα χωράφια, έναν χπινόπον και έναν βουδόπον. Αλλά ο Γιωρί-κας ασιτά καπάρ κείκεν. Κ' ε-γνώριζεν ποίον εν το χπίνον και ποίον το βουδ' ο Μώζον.

Εναν ημέραν εποίεν το κπί-νον να κρατάτο σα γαρκά. Χω-ρίς να εγροικά έλυσεν τον Μώ-ζον και εκπύστεν. Οι παιδάντ εγρήβωσαν και εκράνατατον γερά και έγκαν το γαρκόν. Τε-ρούν! το γαρκόν εκές Ξάη κι σιμών, κι τρεψί τον Μώζον.

- Καθοτερούν αφκά κες, και λέενατον: Εσύ βουδ' έγκες. Α-τός πα κλείσκειται κα, καθοτε-ρίστον και λέει: Εσύ είσαι Μώ-ζον. Λάθος επήκαμε.

- Ο καυμένον ο Γιωρίκας το θελικόν ασό αρσενικόν πα κ' ε-πόρσεεν να εγνωρίζ.

Π. ΚΙΑΓΚΙΔΗΣ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1. αβόθιστος: αβύθιστος.
2. αβουκάτος: συνήγορος.
3. αγγεώ: αγγίζω.
4. αγκαλώ: μπνύω.
5. αγκαλοθάζω: συλλαβίζω.
6. ανδρός: πιπαρός.
7. αδρύνω: ταγγίζω.
8. αθίζω: καθλωπίζω.
9. ακαμάτς: ακαμάτης.
10. ακουστίς: ακροατής.
11. αηκόν: αημυρό.
12. ανασπάθω: ξεκνάω.

Η καθοσύνη του αείμνηστου Λεωνίδα Ιασονίδη

Η Ελένη Π... και η Σοχλή Μαϊών.

Στα 1951, όταν ήταν υπουργός Β. Ελλάδος στη Θεσ/νίκη, μία ορφανή κοπέλλα από ένα χωριό της Δράμας, Ποντία στην καταγωγή και τελειόφοιτη Γυμνασίου, πηγαίνονερόταν στο Υπουργείο για να βρει ευκαιρία να πησιώσει τον Υπουργό, να τον παρακαλέσει, να εισαχθεί στην Σοχλή Μαϊών. Ο αριθμός των εισακτέων μαθητρίων ήταν περιορισμένος και ο τρόπος επιλογής των υποψηφίων στηριζόταν σε μία τυπική σύνταξη εκθέσεως, αλλή αν και έγραψε καλή έκθεση δεν επιλέγη. Ο αριθμός των εισακτέων έκλεισε με διάφορες συστατικές επιστολές αρμοδίων παραγόντων. Η Ελένη Π... πηγαίνονερόταν 10 μέρες στο Υπουργείο να παρακαλέσει τον Υπουργό ή άθ-λους προϊσταμένους, μα του κάκου. Ούτε τον Υπουργό μπορούσε να δη, ούτε άθλον κανέ-να. Πήγαινε και στη Σοχλή κι' έβλεπε τις άλλες μαθήτριες να γράφονται κι' αυτή γυρνούσε πίσω απογοητευμένη. Εμενε φιλοξενούμενη σε μία γριά θεία της στην Ξηροκρήνη, κά-που πίσω στο Νέο Σδ. Σταθμό και περνούσε τις μέρες της χω-ρίς καμιά ελπίδα. Εφτασε σε απόγνωση, δεν ήξερε τι να κάνει. Ενα βράδυ, η γριά η θεία της, μία καλή γυναικούλα, την είδε κλαμμένη και καταστεναχωρη-μένη και θέλησε να την παρη-γορήσει και της δώσει ένα κουράγιο. Με όλη την απλοϊκό-τητα της και με ένα στοργικό ενδιαφέρον είπε στην κοπέ-λλα, την φτωχά και απροστά-τευτη ανεψιά της.

"Ελέν, ρίξα μ', ο Υπουργόν καλός άνθρωπος λέγ'νε πως

εν, εν και τ' εμέτερον άνθρω-πος πα. Ατός, εξέρω, όταν έρ-θαμε πρόσφυγες 'ς σην Ελλά-δαν πολλή καλή εποίκεν και πολλή πα εβοήθεσεν τον κό-σμον. Ατός αν 'κ' 'ετον τ' ημ'σον το μιλήτ θα εκάτον. Α-τός ο Υπουργόν τανάν λέε, εν ο Ιασονίδης, Πόντιος και τ' εμέτε-ρον' Ακ'σόν, πουλή μ', ας λέγω σε κατ'. Κι πειράζ' ντο 'κ' επό-ρσεες να ελέπ' σ' ατον και λέε σ' ατον το τέρα σ'. Γράψον ατον ένα γράμμα και πε' ατον ντο θέλ'ς να σπουδέεις, ντο είσαι πεντάρφανος απάν' σον κό-σμον και νε μάναν έεις, νε κύρ' και ατός πολλή καλός εν, θα βοηθά μας. Ακούω πως ατος προστατεύ' τα παιδιά ντο θέλ'νε να μαθάνε γράμματα και ίθιομα τα μαχαλά και τα ορφανά.

Αμα ας λέγω σε και κατ' κ' άθλο. Ατός εν πολλή Πόντιος, αθηθενός και νονετικός. Και το γράμμα σ' πα να γράφ'ς στο 'ς σα ποντιακά. Ατός, λέγ'νε, πα-λαλούται να καθασεύ' και να δεβαζ' ποντιακά.

Εσύ αν κι' ξέρ'ς, εγώ ας λέγω σε και εσύ γράψον όπως θα λέ-γω σε:

Σαθονίκη 15 Σταυρίτα, σ' ο 1951 τη χρονία.

Πόππον Ιασονίδη,
 Φιλώ το γ'ρι σ' το δεξιόν.
 Εγώ η Ελένη Π..... έναν οργα-νόν κορίτσ' ασή Δράμας έναν χωρίον. Απάν' σ' σον κόσμον κανόν' 'κ' έγω. Είναν θείαν έγω, 75 χρονών γραιά, ανήμπορος και εφτωχάσσα. Ετελειώσαν το Σχολεϊόν, το Γυμνάσιον, και α-τάρα θέλω να μαθάνω γράμμα-τα και να σπουδάσω, άμα 'κ' εσπορώ. Θέλω να γίνουμαι του-τεστη ανεψιά της.

Ελέν, ρίξα μ', ο Υπουργόν καλός άνθρωπος λέγ'νε πως

Υπουργείο σ', άμα κανείς απέσ' κι βάλ' με να έρχουμαι λέγω σε τον πόνο μ' και την καρδιά μ' και το μουράτι μ'.

Εσύ, πόππον, εξέρω, είσαι καλός και τρανός Πόντιος. Πε, είμαι τ' εσόν πλάσμαν και τ' εσόν παιδίον, θέλ'ς ανεψιά, σ', ό, τα θέλ' σ'. Βάλε με 'ς σην Σο-χλήν Μαϊών και ο θεός να χαρίε σε τα μουράτια σ'. Να δεις σε χίθιο καλή και τα Χερουβίμ και τη Σεραφίμ να έκ'νε σε αφκά ας 'σα φτερά τουν.

Ασπάζομαι την δεξιάν σου Ελένη Π...

Η διευτύμησή μου είναι: Π.Δ. 18 Ξηροκρήνη Θεσ/νίκης".

Υστερα από την ταχυδρομη-ση αυτής της επιστολής, που άγγιξε τις ηλετες χορδές του Λ. Ιασονίδη, προσελήφθη "καθ' υ-πέρβαση" εσωτερική μαθήτρια της Σοχλής, υπότροφος της κοι-νων. πρόνοιας.

Μιά μέρα στο Υπουργείο Β. Ελλάδος η Ελένη Π... ασπαζό-ταν τον Υπουργό και εκείνος την φιλούσε στο μέτωπο θερ-μά. Σήμερα είναι ένα επίλεκτο μέλος της ποντιακής κοινωνίας της Θεσ/νίκης. Κάθε Ψυχοσάβ-βατο ανάβει ένα κερί στον α-πέρριτο τάφο του, εκεί στο νε-κροταφείο της Ευαγγελίστριας Ν. ΠΑΠΑΡΙΔΗΣ

Οι κηδείες και τα μνημόσυνα στα χωριά του Πόντου

Πάνδημες γίνονταν οι πένθη-μες τελετές στα χωριά του Πό-ντου. Κι αυτός είχε την εξήγησή του: Ήταν μικρά και οι κάτοικοι συνδέονταν όλοι τους σκεδον με συγγένεια και στενοούς δε-σμούς ανάμεσά τους. Όταν πέ-θαινε κάποιος, το χωριό πεν-θούσε ολόκληρο. Οι πιο στενοί συγγενείς εημεροβραδύζο-νταν στο σπίτι του για να παρη-γορήσουν τους οικείους τους, να τους βοηθήσουν, να τους συντροφέψουν και να ελαφρύ-σουν τον πόνο τους.

Τόσο στο σπίτι, όσο και στην εκκλησία και κατά τον ενταφια-σμό, το "μοιρολόγιεμαν" ήταν έ-ντονο. Ξαν να ήταν έμφυτο στις απλές εκείνες γυναίκες να μοι-ρολογάνε γοερά, ολόκληρες αυτοσχέδιες στακουργίες, ισο-σύλλητες και με ομοικαταλη-ξία. Θα παρουσιάσω καναδυό που μοιάζουν με δίστιχα από κείνα που θυμάμαι στο θάνατο του Κωνσταντίνου Τσιορτανά, που πέθανε τότε πριν ξεκινή-σουμε για την Ελλάδα, στην Α-νταληθαγή το 1923. Τον μοιρο-λογούσε όλο το χωριό νέες και γριές, με πιο πολύ η δύσμοιρη η μάνα του η Αφέντρα, γρια γύρω στα 80 χρονία:

Ήθε μ' η' έφερες μας, η' εφε-ρες μας και πας... και 'ς σ' ήναν εμπιστεύεσαι τα παιδια σ' κι εμάς... Κι ένα άθλο:

Εμάναν που έφερες με, Κων-στανάνε γιαβρόπο μ' στείλον οπίο' τον άγγελον, τ' εμόν πα ας παίρ' το ψόπο μ'... Μικροί και τρανοί κλαίγανε γοερά, συσγκρότητα. Η παρά-κληση της γριάς αφέντρας ει-σακούσθηκε. Στα καλή καθού-μενα, σε σαράντα μέρες πεθα-νε και κείνη.

Αριστοτεχνικά συναρμοβο-γημένες αυτοσχέδιες ελεγείες - μοιρολόγια θα ακουγε κανείς από πολλές μόνες, γυναίκες και αδελφές, που κατασυγκινού-σαν τη νεκρώσιμη πομπή σε τέ-τοιο σημείο, που όλοι με το μα-ντήλι στο χέρι σκούπιζαν τα δά-κρυά τους. Και το μοιρολόι αυ-τό φούντωνε το σπίτι, στη δου-λειά, μήνες και χρόνια, σταβου-νό και στα παρχάρια. Γιαυτό, οι συγγενείς προσπαθούσαν να μην αφήσουν μόνη την πεν-θούσα.

Παράλληλα με τα άθλο έθιμα τα σχετικά με την τελεση της κηδείας, απαραίτητα ήσαν τα κόθια. Συνήθως τα στόλιζαν πάνω στο χαμηλό και μονοκόμ-ματο στρωγγυλό ξύλινο τραπέ-ζι, γύρω από το οποίο καθόταν σε χαμηλά σκαμνάκια (τα παι-διά κατάκαμα, σταυροπόδι) κι έτρωγαν το λιτό γεύμα τους τα μέλη της οικογένειας.

Επίσης, χρησιμοποιούσαν το γνωστό χάλκινο ταψί (το σινί). Κι αφού τα στόλιζαν (απαραίτη-τη ήταν κοντά στα άθλο η διηγή-γύρω από την περφόρεια της

βάσεως του σωρού πένθημη γραμμή από ειδικά γιαυτόν τον σκοπό εισαγόμενες στην αγορά σταφίδες κι αφού τα στόλιζαν, λοιπόν, με μερικά χωριά συνή-θιζαν (στην Μούζενα, για παρά-δειγμα) να τοποθετούν επάνω και στη μέση του θολωτού σω-ρού "τη κανόνας" για τον πεθα-μένο, ένα διαλεχτό μίθο.

Κατά περιοχές του Πόντου, στα τελετουργικά έθιμα της κη-δείας περιλαμβάνονταν και άθ-λες εκδηλώσεις. Πολύ συνθη-σμένο ήταν να μοιράζουνε ζε-στά "θαβάσια", έστρωναν τρα-πέζια και πρόσφεραν φαγητό (συνήθως κρέας και σουπες).

Με πολλήν ευθάβεια τιμού-σαν επίσης στον Πόντο την μνήμη των πεθαμένων. Τα "τρί-τα", τα "εννέα", τα "σαράντα", τα "εξάμνηνα" και το "χροναίο" τι-ρούνταν με ακρίβεια και ποτέ δεν επιτρεπόταν η καθυστέρη-ση ούτε και μιας μέρας. Πέρα από αυτά, όλης τις γιορτές του χρόνου, κατά τις οποίες μνημο-νεύοντο οι πεθαμένοι, οι οικείοι αναβαν κεριά και μνημόνευαν τα ονόματά. Από καιρό σε καιρό κάναν και "θουτρούιας" και "σα-ρανταθούτρογα". Καθούσαν συγγενείς από άθλο χωριά και ξένους παπάδες. Οσοι περισσό-τεροι παπάδες συμμετείχαν στην ιεροτελεστία, τόση επισο-μότητα αποκτούσε η τελετουρ-γική εκδήλωση.

ΑΡ. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ

"Αι ψυχαγωγία των πηουσίων της χώρας ήσαν θέατρα, ιππικά γυμνάσια, οδοιπορία, πηλοία κ.λ.π.". Η περικοπή αυτή από το περιοδικό της Τραπεζούντας "Επιθεώρησις" (1910) γραμμένη από τον καθηγητή Ελ. Κούση μας πληροφορεί ότι και επί Κο-μμυνών (1204 - 1461) οι Τραπε-ζούντιοι είχαν θέατρο και αυτό εζηγεί και τη συχνή χρήση της λέξης "θέατρον" στην ποντιακή διάλεκτο.

Μετά την άλωση της Τραπε-ζούντας (1461) δεν μπορεί, βέ-βαια, να γίνει λόγος για θέατρο στην πόλη αυτή.

Οι πρώτες θεατρικές παρα-στάσεις ύστερα από τέσσερις περίπου αιώνες πρέπει να το-ποθετηθούν γύρω στα 1850, ο-πότε αναφέρονται παραστά-σεις στην ελευθερη Ελλάδα και στην Κωνσταντινούπολη. Οι πα-ραστάσεις αυτές δίνονταν από ερασιτέχνες στη Λέσχη της Ελ. Κοινοτήτας Τραπεζούντας μέ-χρι το 1895, χρονία που ιδρύθη-κε το θέατρο της Τραπεζού-ντας.

Το πρώτο και μοναδικό θέα-τρο της πόλης αυτής ιδρύθηκε από τον Κ. Θεοφύλακτο το 1895, στο κέντρο της ενορίας του Αγ. Γρηγορίου, αντίκρυ από το ρωσικό προξενείο. Ο αρχιτέ-κτονός του ήταν Ιταλός, τα υλι-κά του προμηθευμένα από την Ιταλία. Τα έξοδα της δημιουρ-γίας του θεάτρου ανήλθαν σε σοβαρά ποσά. Η χωρητικότητά του ήταν τριακόσιες θέσεις

Συνέχεια στην 3η σελ.

ΕΥΠΡΟΣΔΕΚΤΗ ΚΑΘΕ ΦΙΛΟΠΟΝΤΙΑΚΗ ΘΕΣΗ...

ΤΟΥ κ. ΑΝΔΡΕΑ ΕΛ. ΤΑΤΑΡΙΔΗ

1992), που στο κάτω - κάτω δικαιολογείται η φιλοποντιακή του θέση, αφού η μητέρα του είναι Ποντία, όσο το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια πολλοί - πόμπολοι - ΜΗ Πόνταιοι όπως οι: Κ. Μεγαλομμάτης, στα "Πολιτικά θέματα", Σ. Καργάκος, στα "Πολιτικά θέματα" επίσης, Κω. Σωπασής στα "ΝΕΑ" και στην "ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΙΑ", Β. Νέττας, στην "ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΙΑ" επίσης εξεφράσθησαν με τα καλύτερα λόγια για μας τους Ποντίους...

Τώρα, κοντά σ' αυτούς (και ηλείστους άλλους που δεν τους... εντοπίσαμε) μας συγκίνησε με το φιλοποντιακό του πνεύμα κάποιος Κωστ. Α. Σάββας από τα Παννιτά που σε επιστολή του στους "ΝΕΟΥΣ ΚΑΙΡΟΥΣ" Γιαννιτών, μεταξύ άλλων, επισημαίνει και τα εξής πολύ αξιοπρόσεκτα....

"Κι ως πάρομο πρώτα τους Πόνταιους. Ποιοί είναι αυτοί οι άνθρωποι; Είναι οι Έλληνες εκείνοι, οι οποίοι επί χιλιόδες χρόνια σε ξένο τόπο διέτησαν τη θρησκεία τους, την πίστη τους, τις παραδόσεις τους, τις εκδηλώσεις τους, και πολλές φορές υπό την απειλή της σφαγής και της διώξεως, και ήρθαν στην Ελλάδα καταστραμμένοι και διωγμένοι και άρχισαν από το μηδέν και δημιούργησαν σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής. Γιγνώνται, μεγάλοι επιστήμονες, μεγάλοι κτηματίες, μεγάλοι έμποροι, άριστοι οικογενειάρχες..."

Όλα αυτά φυσικά μας κοθακεύουν και μας συγκινούν, διότι, επιτέλους, κοντά σ' αυτούς τους κουφιοκεφαλόκηδες, που "φράχνουν" τα ανήλικα και σαφή ανέκδοτα (παρένθεση: αλήθεια γιατί οι εκδότες των περιήλητων αυτών ανεκδότην δεν τολμούν να βέτουν τα στοι-

χεία των (Διεύθυνση, ονοματεπώνυμο κλπ.) όπως ορίζει ο Νόμος; Τόση μπαμπεσιά πώς δικαιολογείται; Τι φοβούνται τόσο; Ας είναι... Κλείνει η παρένθεση) υπάρχουν άλλοι που επισημαίνουν τις αρετές των Ποντίων κι αυτές τονίζουν στα γραπτά τους! Όπως εκείνος ο άγνωστος μας χρονογράφος των "ΣΠΑΡΤΙΑΤΙΚΩΝ ΝΕΩΝ" Δημ. Καλλής, που στο χρονογράφημά του υπό τον τίτλο "ΝΕΑ ΛΕΙΒΕΡΑ" υμνεί κυριολεκτικά τους ποντίους κατοίκους αυτούς του Λακωνικού χωριού που το σπαρτιζούν Πόνταιοι συμπατριώτες μας. Αφού μας επαινεί πάρα πολύ (...έκαναν θαύματα, σκόρπισαν στα γύρω για δουλειές, αμίλητοι, σοβαροί, πάντοτε καθυποτασσόμενοι κι αγαπητοί, φίλοι μας και καλοί γειτόνοι...), καταλήγει: "Σε αυτούς τους ανθρώπους, που κοντά τους μαθήτευσα από τα παιδικά μου χρόνια στα ωραία έργα και μούδωσαν να πιάω από το χάλκινο στομάχι τους την ελπίδα, αφιερώνω τα λίγα αυτά λόγια ευγνωμοσύνης".

Όταν, λοιπόν, ακούω ή διαβάζω τέτοιους επαίνους, όσους τους άλλους, να ρεκαζούν από κακεντρέχεια και ζήλεια. Τι άλλο να κάνεις, αν δεν τους έχεις ήδη περιφρονήσει, κατά πως τους αξίζει!!!

Υ.Γ.: Για λόγους δικαιοσύνης και ενημερώσεως, πρέπει να ρεκαζεί και τούτο, ότι δηλαδή τα παραπάνω Ερραστατικά Αφιέρωμά του "ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΥ" στα 58χρονα από την Μικρασιατική Καταστροφή, επιμελήθηκε ο συμπατριώτης μας δημοσιο-

γράφος (ήδη από πενταετία Συνταξιούχος και με προβλήματα μάλιστα με την υγεία του) κ. Γεώργιος Λαμψίδης, δημιουργός του πολυκροτου έργου (όφτομου) "ΤΟΠΑΛ ΟΣΜΑΝ" και πολλών άλλων βιβλίων Ποντιακού και μη περιεχομένου.

ΟΙ ΠΟΝΤΙΟΙ

Πόνταιοι, Σεις Πιοντάρια απ' τα βόθη των αιώνων

εκεί στον Πόντο βρίσκονται οι ρίζες των προγόνων, που ιστορία έγραψαν ηρωικών αγώνων.

Δεν τους ελύγισαν σφαγές, διωγμοί και μαύρα χρόνια, σαν Διγενήδες πάθησαν στα μαρμαρένια αλώνια.

Αξιοι και παλληκάρια, βράχοι, ορθοί, κοιλώνες, την Πίστη, Γλώσσα, έθιμα, τα κράτησαν αιώνες.

Κι' ήρθε ο Ξεριζωμός, τον μαύρο εκείνο χρόνο, κι' άφρασαν σπία, βιάς και γη και ήρθαν μόνο Πόντο.

Κι' απ' την αρχή πάηι εδώ, για να δημιουργήσουν αυτά που άφρασαν εκεί διηλά να αποκτήσουν.

Όμας ζούν με αναμνήσεις, που δύσκολα θα σβήσουν και την ελπίδα διατηρούν στον Πόντο να γυρίσουν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΔΟΥΡΑΣ ΣΕΡΡΕΣ

Σημ.: Να λοιπόν και φιλοποντιακή Ποίηση από έναν Βορειοελληόδη Πατριώτη, μη Πόνταιο! Τον ευχαριστούμε για τα ωραία φιλοποντιακά του αισθήματα).

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΛ. ΤΑΤΑΡΙΔΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΣ

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ Γ' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 14 - 24 Μαΐου 1992

στο Γελεντζίκ που δεν υλοποιήθηκε.

8. Να απλοποιηθούν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες του ΔΙΚΑΤΣΙΑ για αναγνώριση των πτυχίων των Ποντίων Επιστημόνων που έρχονται από την Τ. Σοβιετική Ένωση.

9. Εκπρόσωποι των Ποντιακών Ομοσπονδιών να συμμετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο του Εθνικού Ιδρύματος Υποδοχής και Αποκατάστασης Παλινοστούτων Ομογενών Ελλήνων.

10. Το ίδρυμα Παλινοστούτων να ηθισωθεί από Ποντίους υπαλλήλους, για να ανταποκριθεί καλύτερα στην αποστολή του.

11. Να ρυθμιστούν τα συνταξιοδοτικά των αδελφών Ποντίων που εγκαταλείπουν την Τ. Σοβιετική Ένωση και έρχονται στην Ελλάδα.

12. Να μην είναι ένα ποσοστό στα ΑΕΙ χωρίς εξετάσεις αριστούκων μαθητών από τις Δημοκρατίες της Κοινοπολιτείας.

13. Να μπορούν οι Έλληνες που ζουν και εργάζονται στις Δημοκρατίες της Τ. Σοβιετικής Ένωσης να διατηρούν εκτός από την Σοβιετική και την Ελληνική υπηκοότητα, κάτι που ισχυρε μέχρι το 1918) και κάτι που καίει για όλους τους Έλληνες της Διασποράς.

14. Να υπάρχει μέριμνα, να

Ανατρέκοντας στην ιστορία του Ποντιακού ελλητισμού και ειδικότερα στα όσα αφορούν την εκπαίδευση, πολύ τακτικά συναντούμε τον όρο αλληλοδιδασκτικό σχολείο. Τέτοια σχολεία λειτουργούσαν σε όλες σχεδόν τις πόλεις, τις κωμοπόλεις και σε πάρα πολλά χωριά του Πόντου. Λειτουργούσαν παράλληλα με τα άλλα σχολεία, γα κανονικά, και αυτά εξαρτιόνταν από την ελληνική κοινότητα και την εκκλησία.

Ονομάστηκαν αλληλοδιδασκτικά, από την "αλληλήνν διδασκαλία" που ήταν και η βάση της αλληλοδιδασκτικής μεθόδου. Σε αυτά τα σχολεία, οι πιο καταρτισμένοι μαθητές διδάσκαν τους αρχάριους με τη βοήθεια και την επίβλεψη του δασκάλου.

Η αλληλοδιδασκτική μέθοδος ή μέθοδος Μπελι - Λάγκαστερ, όπως συνήθως λέγεται, χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στην Αγγλία από τον Τζωτζεφ Λάγκαστερ (1771 - 1838), ο οποίος την είχε αναγάγει σε παιδαγωγικό σύστημα και τελειοποιήθηκε στη Γαλλία από τον Σαραζίν και διαδόθηκε πησά σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες.

Στην ελληνική εκπαίδευση η μέθοδος αυτή έχει εισαχθεί το έτος 1818. Μάλιστα, η εθνοσυνέλευση του Αστρους του 1822, περιελάμβανε στα ψηφίσματά της την οργάνωση της εκπαίδευσης και την εισαγωγή του αλληλοδιδασκτικού συστήματος.

Δεν είναι ακόμη γνωστό πότε ακριβώς έχει εισαχθεί αυτό το σύστημα στον Πόντο. Σε κείμενα πάντως που δημοσιεύονται στα περιοδικά "Εύξεινος Πό-

Σχολεία που λειτούργησαν στον Πόντο

Το Φροντιστήριο Τραπεζούντας όπως φαίνεται από τη θάλασσα

του 1880 και του "Αστέρ του Πόντου" του 1884, αρκετοί αρθρογράφοι εκπαιδευτικοί, σε σχετικά με την εκπαίδευση δημοσιεύματα, ενώ κάνουν συστηματικές αναλύσεις για όλα τα θέματα που αφορούν την παιδεία, δεν αναφέρονται πουθενά στην αλληλοδιδασκτική μέθοδο. Π.Σ. ο αρθρογράφος εκπαιδευτικός κώννης Παρχαρίδης κάνει λόγο για τη συμβολή που θα μπορούσε να έχει η μητέρα στη μόρφωση του παιδιού, αλλά για αλληλοδιδασκτική μέθοδο δεν αναφέρει. Και δεν μπορεί να πει κανείς ότι εκπαιδευτικός του ύψους του Παρχαρίδη θα μπορούσε να αγνοεί κάτι τέτοιο, εφόσον εφερμόζονταν στον Πόντο.

Αργότερα, και συγκεκριμένα στις αρχές του 20ου αιώνα, είναι σίγουρο ότι λειτουργούν στον Πόντο αλληλοδιδασκτικά σχολεία. Οι πληροφορίες προέρχονται από τα έντυπα των Ποντίων εκείνης της περιόδου. Η λειτουργία τέτοιων σχολείων στις αρχές του 20ου αιώνα οφείλεται στη φτώχεια που επικρατούσε στον Πόντο την περίοδο εκείνη. Οι εφορίες των σχολείων των ελληνικών κοι-

νοτήτων δεν μπορούσαν να εξοικονομήσουν τα χρήματα για τις αμοιβές των δασκάλων, που ήταν σπάνιοι κι αυτοί γιατί τους κυνηγούσαν οι Τούρκοι. Η αδυναμία να πληρωθούν δάσκαλοι στον Πόντο ίσως έχει παράξενος στα αυτιά μας, γιατί οι Πόνταιοι πάντοτε φρόνταζαν για τη μόρφωση των παιδιών τους, ακόμη και από το υστέρημά τους. Αλήθως, είναι γνωστό ότι οι ξενιτευμένοι, όταν έστελναν χρήματα ή όταν γύριζαν στην πατρίδα, πρώτα - πρώτα θυμούνταν την εκκλησία και το σχολείο.

Θα πρέπει ακόμη να σημειωθεί για την αλληλοδιδασκτική μέθοδο ότι οι πιο ικανοί μαθητές χρησιμοποιούνταν για την διδασκαλία των λιγότερο ικανών μαθητών, οι οποίοι πολλές φορές και με την ευθύνη του δασκάλου, αναλάμβαναν ολόκληρη τη διδασκαλία, ύστερα από μία προγύμνασή τους στα μαθήματα που έπρεπε να μεταδώσουν στους συμμαθητές τους.

Πάνος Κασσιδάς

Σημ.: Αναδημοσιεύεται από την εφημερίδα της Π.Ο.Π.Σ. "ΔΕΣΙΜΟΣ", Αρ. Φύλ. 32, Ιουλ. 91.

Γραμματεία Αποδήμου Ελλητισμού σε υπηπουργείο ή υπουργείο για την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων του Αποδήμου Ελλητισμού.

20. Η πολιτεία να προχωρήσει στην ενίσχυση και την αξιοποίηση του Ομογενειακού ελλητισμού.

21. Οριστική και βιώσιμη λύση του Κυπριακού. ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Χ. ΙΝΤΖΕΣ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ

Συνέχεια από την 2 σελ. στην ηλταία και αγόδντα στα θεωρεία. Η ακουστική του ήταν εξαιρετική.

Πρώτοι διευθυντές επιχειρηματίες υπήρξαν οι αδελφοί Μονωλιόη (1895 - 1905), τους οποίους διαδέχθηκε το 1906 ο Κωστής Κτενίδης.

Ο πρώτος επαγγελματικός θίασος που εγκαίνισσε το θέατρο της Τραπεζούντας ήταν ο θίασος του Ν. Παρασκευόπουλου το 1897.

Κατά τη ενδιάμεσα διαστήματα το θέατρο φιλοξενούσε διάφορους τουρκικούς και ιταλικούς θιάσους, ταχυόκτυ-

λοηγούς, παλαιότες και κουκλοθέατρο (ταχυόκτυλο) Μελιόνης - Καρούδης παιηστές Παν. Κουταλιανός. Με τη συνεχή λειτουργία του θεάτρου καλλιεργήθηκε στην Τραπεζούντα και στην ύπαιθρο η αγάπη γι' αυτό. Οι μόνοι στην πόλη αλλοί και σε πολλά χωριά δίνονταν παραστάσεις από ερασιτέχνες, ως επί το πλείστον μαθητές και αποφοίτους του Φροντιστηρίου.

Η εξαιρετική Πατριά και αγάπη των Ποντίων για το θέατρο ήταν τόσο μεγάλη, ώστε ομάδες νέων συνών παρουσιάζον σε φιλικά αλλοίνα εργάκια καταπονημένο και διάφορα σκηνικά παλγία.

Εκτός από την κομμητενική θεατρική και μουσική ώθηση που έδωσε στον τότε ηδρυση του θεάτρου, αποτελούσε και το κέντρο της κοινωνικής ζωής της πόλης. Στην αίθουσα του δίνονταν επισκέψεις και κοροί υπέρ του ταμείου της "Μέριμνας" και των άλλων Σωματείων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΗ, Η ΓΗ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Συνέχεια από το προηγούμενο

Στη Μακεδονία βρίσκουμε το πολεοδομικό σχέδιο των Ιπποδόμου του Μιλήσιου, σύμφωνα με τα σχέδια του οποίου κάζετα Πειραιός και η οποία των Αθηναίων θούριος στην κάτω Ιταλία την εποχή του Περικλή το 444 π.Χ. όπου παίρνει μέρος σ' αυτό τον αποικισμό και ο Ηρόδοτος και εκεί πεθαίνει. Σ' αυτό τον αποικισμό παίρνει μέρος και ο Μακεδόνας ποιητής Αγάθων που πιο μπροστά αναφέραμε. Μ' αυτό το πολεοδομικό σύστημα κτίστηκε ο θλυθός της Χαλκιδικής, όπως μας αποκάλυψε η αρχαιολογική σκαπάνη.

Η Μακεδονία στα χρόνια του Πελοποννησιακού πολέμου (431 - 404 π.Χ.) παίρνει μέρος με την Πελοποννησιακή συμμαχία (επαιρωτική). Αν δεν ήταν ελληνική η λόγος είχε να πάρει μέρος. Συντάσσεται με τη Σπάρτη, γιατί είναι δωρικός χωρός και φυσικά έχει έριδες με την Αθήνα, λόγω των αποικιακών της στα παράλια της Μακεδονίας. Σαν αυτόνομο κράτος μπορεί να συνταχθεί και με άλλους ελληνικό κράτος.

Οι δύο συμμαχίες συγκροτούνται στην Ακρίνοψη της Μακεδονίας το 422 π.Χ. όπου νικούν

οι Σπαρτιάτες με τον Βρασιόδα και στένεται το Λιοντάρι της Ακρίνοψης. Αν δεν ήταν ελληνικό έδαφος η Μακεδονία εδώ θα γίνονταν η σύγκρουση των δύο συμμαχιών;

Η Μακεδονία ήταν Ελληνική, αλλοί και η θράκη όπως μας περιγράφει ο ιστορικός Αρριανός στο έργο του "Ανάβασις Αλέξανδρος κατά του Κυρίου. Ανάβασις" του Ξενοφώντα όταν περιγράφει: "Τα Αβδήρα και Μακρώνειον πόλεις ελληνικές επί θαλάσσης ωκισμένα"

Στη μάχη του Γρανικού ποταμού πάηι ο Αρριανός μας διασώζει: "Αλέξανδρος Φιλίππου και οι Έλληνες ήλθον Μακεδονικών από των Βαρβάρων των την Ασίαν οικούντων" εδώ σ' αυτό το επίγραμμα φαίνεται καθαρά η ελληνικότητα των Μακεδόνων που αφιερώνουν το λόγισμα μ' αυτό το επίγραμμα στον Παρθενώνα το 334 π.Χ. ο σύνδεσμος και δηλώνει ότι συνδέει όμοια πράγματα.

Συνέχεια στο επόμενο

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ

Συνέχεια από την 1η σελ.

των παραδόσεων που μεταφύτησαν από τον Πόντο. Όλα εκείνος τας θρησκευτικές και εθνικές παραδόσεις του Γένους. Και μόνον δεν τα καταβαλίνουν αυτά τα πράγματα που μεταλλομαδεύονται εις τας νεωτέρας γενεάς και γίνονται εδώ επί τεσσαράκοντα χρόνια, όσοι έγιναν περριφρονταί της Ορθοδοξίας και αρνηταί του Ελληνικού των ονόματος. Ποτέ δεν πρέπει να προδώσωμεν την ορθόδοξον πίστην μας, δεν έχομεν δικαίωμα να προδώσωμεν τας παραδόσεις μας, τα εθνικόν και ορθόδοξον φρόνημα. Είμεθα οφειλέται απέναντι όλων εκείνων που έζησαν πριν από ημάς και “εμάρτυρήσαν δια της πίστεως”. Ημείς ζώμεν και αναπνεόμεν τον κόπον των και εκείνοι περιμένουν τον κόπον τον ιδιόν μας, είμεθα οφειλέται απέναντι των Πατέρων μας, αντί του κόλου και του αίματος των, αντί των αγώνων και των διώξεων των που υπέστησαν κατά την μακραίωνα Ιστορίαν του Γένους και εκράτησαν καθαρά τα ελληνοχριστιανικά ιδανικά δια μέσου των αιώνων και μας τα παρέδωσαν ανέθετα. Απέναντι αυτής της προσφοράς ημείς τ’θα δώσωμεν; Την πίστην και τον κόπον μας, ότι συνεχίζομεν το έργο των, κρατούμεν την ορθόδοξον και τον αγνόν πατριωτισμόν μας. Η Ορθοδοξία πάντοτε αγωνιζομένη μας στέλνει το μήνυμα της νέας εποχής της ελευθερίας, της Πατριείας, του Πόγου, των ιδεών. Η καθαρά ιδέα της θρησκευτικότητας και η έννοια του αληθινού πατριωτισμού δεν χωρίζονται. Κανένας άγιος δεν προδίδει την πατρίδα του και κανένας αληθινός πατριώτης δεν είναι έξω από τον δρόμον της αγιοσύνης. Το ιερό όνομα των αγωνιστών της Εκκλησίας και της Πατρίδος, αγίων του Θεού και πρώων του Έθνους είναι πάντα μαζί. Ολόκληρος σχεδόν η ιστορική διαδρομή των Ελλήνων είναι ένας αγών “υπέρ βωμών και εσώων”, δηλαδή δια τα ιδανικά της θρησκείας, της πατρίδας και της οικογένειας. Αυτά τα ιδανικά του έδιδαν φερέρα, του ατασάλων την καρδίαν. Δεν πολεμούσαν δια υλικά αγαθά ή δια κατακτητικούς σκοπούς. Πολεμούσαν δια να μη βεβηλωθούν τα ιερά και τα όσια του Έθνους.

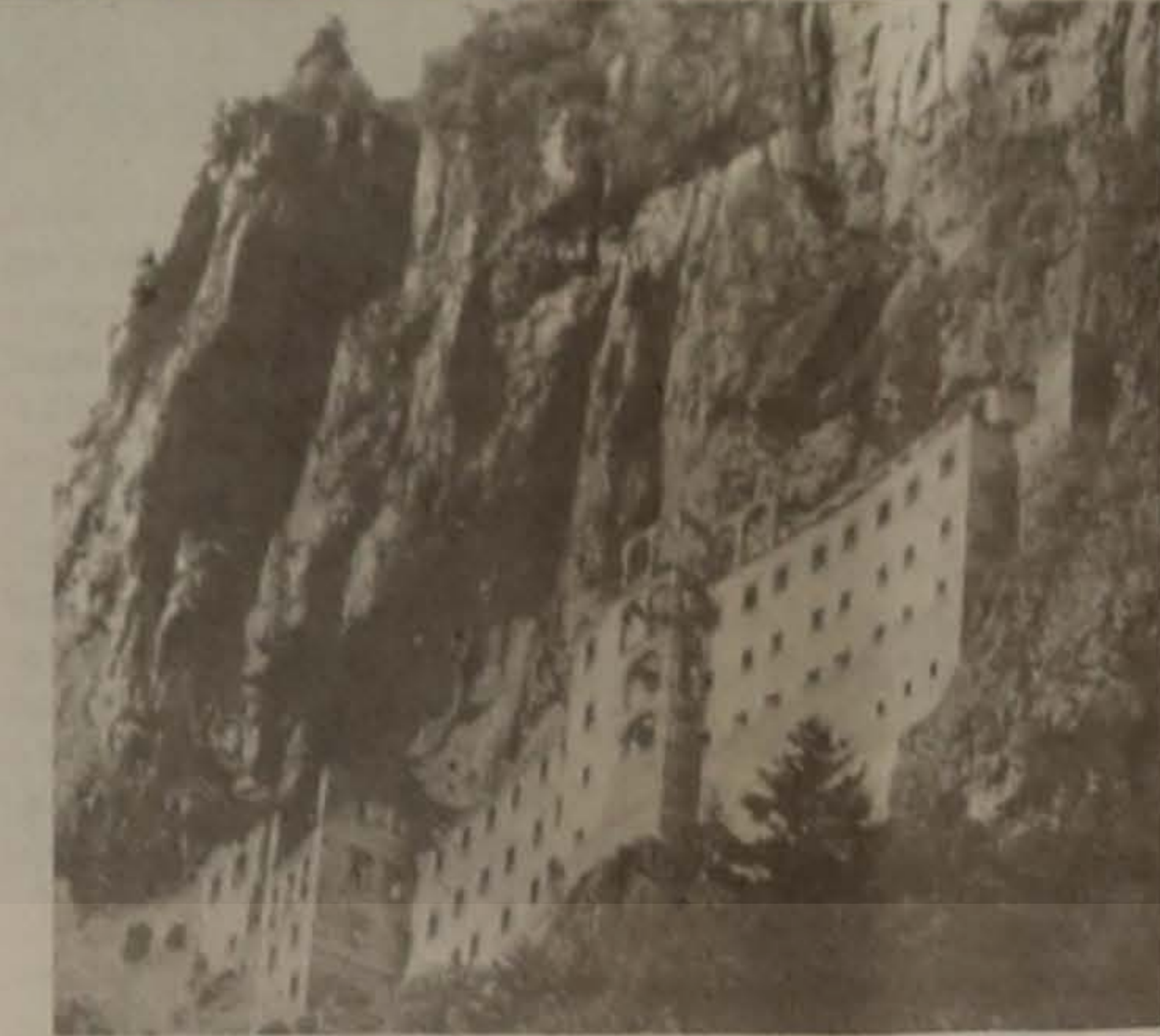
Με την πίστην αυτήν εις τα ιδανικά ο Ελληνισμός διατήρησε και ηύξησε την ζωακότητά του. “Είναι η μόνη δύναμις με την οποίαν θα μπορούσαν και σήμερα και εις το μέλλον ο Ελληνισμός να βαδίση τον δρόμον που του εκάραξαν τριάντα αιώνες μεγαλειώδους Ιστορίας”. Με την πίστην θα μπορούσαν και σήμερα το Έθνος μας να ορθοποδήσει και να μεγαλοουργήσει. Οι εχθροί της Πατρίδος μας θέτουν εις τ’απορράμματα των ως πρώτων έργων το ανάσσειον έργον να αποκόψουν τας ρίζας της ζωής των Ελλήνων. Και ρίζα πάντα της ζωής είναι το παρελθόν, η παράδοσις, ο συνδέεται με τους αγώνους και τας θυσίας και γενικώς την ιστορίαν του Γένους. Την λέξιν Γένους έλεγαν μέχρι προ ολίγων ετών οι Ελληνες Ορθόδοξοι Χριστιανοί και εννοούσαν Εκκλησίαν και Έθνος μαζί, Εθνικόν και Εκκλησιαστικόν Ιστορίαν, ήρωας της πίστεως και ήρωας της Πατρίδος. Δίχως αυτήν την παράδοσιν, τας ρίζας που βυθίζονται εις την γην του παρελθόντος, το δένδρον, και η ζωή και της εκκλησίας και του Έ-

θνους, δεν ημπορεί να κόμη κλαδιά και πολύ περισσότερον καρπούς και δεν ημπορεί να έχη επιβιώσιν και προέκτασιν εις το μέλλον. Ο λαός δια να ανέβη θέλει σκαλοπάτια, δηλαδή, εργασίαν, συγκατάβασιν, θυσίαν. Όσοι ημπορούν και δύνανται ασκείσθαι σκαλοπάτια. Όσοι δεν ημπορούν, ασ μη καθούν και γκρεμίζουν εκείνα που υπάρχουν. Σκαλοπάτια είναι οι εθνικοθρησκευτικοί μας παραδόσεις, τα καλά που υπάρχουν. Σκαλοπάτια είναι οι εθνικοθρησκευτικοί μας παραδόσεις, τα καλά και αγνά ήθη και έθιμα του λαού μας. Τόσον περισσότερον καλείς κρατεί και φυλάσσει εκείνο που έχει όσον περισσότερον είναι πολύτιμον. Και ημείς ηπούντες ασ κρατούμεν με κουήσιν τας ελληνοχριστιανικές μας παραδόσεις και ασ τας εναπομειβόμεν δια τας νεωτέρας γενεάς, όπως μας τας παρέδωσαν οι πρόγονοί μας. Είναι χρέος μας απέναντι εις τους προγόνους μας και το ένδοξον παρελθόν μας. Είναι καθήκον μας, εφόσον ημείς είμεθα οι άμμεσοι κληρονόμοι και οι διαχειρισταί της τύχης αυτού του τόπου.

Ο νούς μας, σήμερα, που συμπληρώνονται τεσσαράκοντα έτη, φερούμεν, πετά ανάλαφρα εκεί εις την ιστορικήν πηγαίαν του Όρους Μελά, ανάμεσα εις τους βράχους, όπου ευρισκето το ιστορικόν Μοναστήριον με την θαυματουργήν εικόνα της Παναγίας, όπου κληθείς προσκυνηταί με το τάμα εις το χέρι των ανήρχοντο εις την Μονήν δια ν’ ανάψουν το κερι της ευλαβείας των εμπρός εις την εικόνα της Παναγίας και την ασπασθούν τα χείλη των και να αφιερώσουν το τάμα των. Εκείνο το οπίο εγένετο εκεί επί Δέκα Εξ αιώνων, επαναλαμβάνεται σήμερα εδώ εις τας υπωρείας του όρους Βερμίου όπου έχει στηθή ο νέος θρόνος της Παναγίας μας από τους απογόνους εκείνων των γενεών, όπου και πόλην κληιάδες ευλαβών προσκυνητών προσφέρουν την ευλαβείαν των προς την σώτηραν του Ελληνικού Γένους, την Παναγίαν μας.

Εκείνο που πρέπει να τονισθεί ιδιαίτέρως σήμερα είναι ότι κανείς δεν πρέπει να αγνοή τον ιερόν και άρρηκτον δεσμόν που ανεπτυχθη εις το πέρας των αιώνων μεταξύ του Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας. Και όλοι οφειλομεν να γνωρίζομεν ότι εάν έχωμεν ελευθέραν πατρίδα, το οφειλομεν εις την ορθόδοξον Εκκλησίαν μας, εις τους αγώνους και τας θυσίας των Ελλήνων που είναι ορθόδοξοι χριστιανοί εις τους μόχθους και το μαρτύριον του Ιερού Κλήρου της Εκκλησίας μας και των Καλογήρων.

Η Ορθόδοξος πίστις μας είναι ο μέγας και πολύτιμος θησαυρός που πρέπει να τον φρουρήσωμεν, είναι η ιερά κληρονομία των πατέρων μας, που πρέπει να την φυλάξωμεν και να την παραδώσωμεν εις τας επερχόμενας γενεάς. Και δια να γίνει αυτό είναι ανάγκη να ξυπνήσωμεν από τον λήθαργον που μας έχει ριζεί ο ατομισμός, η υλιστική ζωή, η καθημέρευσις, η χλιαρότης, το μαρζώμα των ιδανικών, να σηκωθώμεν δια να επαναφέρωμεν τον εαυτόν μας. Εκείνον τον εαυτόν μας που πάντοτε μέσα εις τ’ιστορίαν μας ζούσε γεμάτος από την αγάπην προς την πατρίδα, τας θηκιάς αξίας και την πίστην εις τον Χριστόν. Και η διαμόρφωσις

της όλης ζωής των νέων μας να γίνεται με τα ελληνοχριστιανικά μας ιδανικά όπως εγένετο τούτο επί είκοσι περίπου αιώνων. Η πίστις αυτή προς τα μεν γάλα και αιώνια ιδανικά είναι αστειρέυτος πηγή δια υπερόχους πράξεις και ηρωισμούς. Το ιδιόν μας χρέος είναι να διδάξωμεν τους νέους μας ότι τα ιδανικά της πίστεως και της πατρίδος, είναι αδιάσπαστα συνδεδεμένα. Να μάθουν οι νέοι μας να είναι παρόντες εις την ζωήν του Έθνους. Να μετέχουν ουσιαστικά εις το κτίσιον της ελληνοχριστιανικής μας κοινωνίας. Να μάθουν ότι η ζωή είναι ένας δύσκολος και ευγενής στίβος, είναι συνεργασία και συνάθλιψις. Να μη λιποτακτούν από το καθήκον δια βοήθειαν εις τους συνανθρώπους τους. Και ότι η χαρά ευρίσκειται εις τον δρόμον της προσφοράς. Άλλος τρόπος δεν υπάρχει παρά αυτόν που υποδεικνύει ο Προφήτης Ιωάννης: “υπέρ αυτών τοις τέκνοις υμών διηγήσασθε και τα τέκνα υμών τοις τέκνοις αυτών και τα τέκνα εις γενεάν ετέραν” (Ιωάννης α’, 3). Δηλαδή διηγηθήτε αυτά εις τα παιδιά σας και τα παιδιά σας να τα διηγηθούν εις την νεογέννητην γενεάν και να μεταδοθούν έτσι από γενεάς εις γενεά. Τούτο το χρέος των γονέων προς τα τέκνα των, που τονίζει ο Προφήτης Ιωάννης, δια την διατήρησιν και μετάδοσιν οποιουδήποτε εις γενεάν της Πατρίδος και των ιδανικών, των ηθών και εθίμων του Ποντιακού Ελληνισμού, βλέπομεν, να συντελήται εις τον ιερόν αυτόν χώρον της Παναγίας Σουμελά επί τεσσαράκοντα συνεχή έτη και ουδέεις πιστεύομεν θ’ αμφισβητήσει περί τούτου. Και μόνον δια το χρέος αυτό, οι κοπιώντες είναι άξιοι συγκαρτηρήναι.

Ός Επισκοπος της Εκκλησίας του Χριστού και Ποιμήν της θεοσώστου ταύτης Επαρχίας ασπυθύνόμενος προς τους διοικούντας την ιστορικήν Μονήν της Παναγίας Σουμελά, τους συγκαρτηρώνει και λέγομεν, ότι με την συνεργασίαν της Τοπικής Εκκλησίας, επιτελείτε ύψιστον έργο ενταύθα και κατ’ έτος προάγετε τούτο. Να έχετε ακρόατον την νεογέννητην ασ προσπάθειά σας και κόποι σας δια την ανάδειξιν της Παναγίας Σουμελά εις κέντρον θρησκευτικόν του Ποντιακού Ελληνισμού και των Εθνικοθρησκευτικών Παραδόσεων αυτού, δεν πάνε χαμένοι, διότι ανήκτε και σεις ως και οι προηγούμενοι υμών σε εκείνους που εις το πέρας της Ιστορίας προσέφεραν δια τον Ποντιακόν Ελληνισμόν. Σας αξίζει κάθε έπαινος, η Παναγία η Σουμελιώτισσα, την οποίαν μετά Ζήλου υπηρετείτε, ειθε να σας εμπνεύσνη να σας ενδυναμώνη και να σας αγιάζη τα έργα, και ως λέγει και ο Απ. Παύλος “σαν ό,τι εάν ποιήτε, εκ ψυχής εργάζεσθε”

(Κολλ. γ’ 23) δια την διατήρησιν του ιστορικού νήματος του Ποντιακού Ελληνισμού. Εις πάντας υμάς τους πανηγυριστάς και συνεργαστάς, εύχομαι ηλθούσιν την χάριν και ευλογίαν της Υπερμάχου Στρατηγού του Έθνους ημών και απευθυνόμενος προς την Παναγίαν δέομαι: “μη επιλήθη Δέσποινα, των πιστών εορταζόντων την Παναγίαν σου Κοίμησον”

Ο Β & Ν ΠΑΥΛΟΣ
Σημ.: Η παραπάνω ωραίατα ομιλία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη μας κ.κ. Παύλου έγινε την 15 Αυγούστου 1991 κατά τις εθνικοθρησκευτικές εκδηλώσεις της “Παναγίας Σουμελά”.

ΠΟΝΤΙΑΚΑ ΠΕΝΟΗ ΚΩΣΤΑΣ Χ. ΚΑΖΕΠΙΔΗΣ

Πέθανε (την 21.8.1992) και κηδεύτηκε στο Ροδοχώρι της Νάουσας, ο Κώστας Καζεπίδης του Χαραλάμπου, συνταξιούχος και πρώην υπάλληλος του ΙΚΑ σε ηλικία 70 χρόνων. Επασχε - ως γνωστόν - από την καρδιά του, χρόνια τώρα.

Ο Κώστας υπήρξε άξιος συμπατριώτης μας, ο οποίος προσέφερε ηλθουσιόπαροχα και με πολλούς τρόπους τας υπηρεσίες του στη διατήρησιν της πατριάς παραδόσεως, γι’ αυτό και ο ποντιακός κόσμος αισθάνεται ευγνωμοσύνη για τη συμβολή του και θα διατηρεί τη μνήμη και τούτου, ανάμεσα σε μια πλειάδα παλιών πρωτοπόρων και πρωταγωνιστών του.

Νομίζω ακόμα, πως δεν πρέπει να παραλείψω την επισήμανση του ιδιαίτερου γνωρίσματος, του Κώστα. Ενωώ τον άριστον χαρακτήρα του: Την ευγένεια, τη γλυκύτητα, την ειλικρίνεια, την τιμιότητα, την καθυσύνη, τον αητρουισμό, την αγνότητα και την αγάπη του προς τους συνανθρώπους τους, δεδομένο που τον έκανε να προσπαθεί να βοηθεί τους πάντες, χωρίς σκοπιμότητα “ως περίσσειμα της καρδίας”. Όσοι, ηπούν, νιώθουν έντονα τη δυ-

σφορία για την εγωιστική και φτασουλκή κοινωνία μας, όσοι ασφυκτούν από τη μόλυνση του κοινωνικού - πολιτικού περιβάλλοντος, θα αισθανθούν μεγάλη λύπη, γιστ’ αθήκε ένας ζωντανός και δραστήριος οργανισμός και έμεινε, μόνον, η μνήμη και το καλό παράδειγμα του Κώστα Καζεπίδη, ο οποίος δεν ήταν βέβαιον, διάσημος αθλητά ένα εξαιρετικό χρήσιμος άνθρωπος, ζεστός και φιλικός συνάνθρωπος και συμπορευτής στον αγώνα “τον καλό”.

Πιστεύω, συνεπώς, ότι κυριολεκτώ και δεν υπερβάλλω, εάν σημειώσω ότι ο θάνατός τους αφήνει ένα κενό, καθώς λιγοστεύουν οι άνθρωποι, που δεν έχουν παραδοθεί στο μονόπλευρο και αποκλειστικό κυνήγι του χρήματος, της επιδείξεως και της επικρατήσεως “επί των πτωμάτων” των συνανθρώπων του. Και τέτοιο δεν είναι, ασφαλώς οι σημερινοί περιβάλλοντες, μα οι αληθί, ασωστοί, αγωνιστές οι οποίοι αποτελούν τον ηρωικό μας.

Αναγκάζομαι να δημοσιοποιήσω και ένα άλλο χαρακτηριστικό του Κώστα Καζεπίδη: Υπήρξε ο μεγαλύτερος αδελφός

μιας φτωχής και καταταλαιωρηθείσας ποντιακής οικογένειας “Προσφύγων”. Συνειδητοποίησε ηπούντες υποχρεώσεσ του, κατά τις γνωστές, ιερές, παρακαταθήκες του άγραφου νόμου του Ποντιακού Ελληνισμού, με συνέπεια να γίνει αδελφός - πατέρας - αδελφός απέναντι στα μικρότερα αδελφια του. Ήταν δε τυχερός και πολύ υπερήφανος, διότι δεν πήγαν χαμένοι οι κόποι του. Ενωώ, κυρίως, την ανάδειξη του σε πανεπιστημιακό καθηγητή (στο εξωτερικό και εδώ) του άξιου εκπαιδευτικού Τάσου Καζεπίδη, ο οποίος ξεκίνησε ως απλής δάσκαλος αθλητά, μετά πολλή και ποηιευτή προσπάθεια, κατόρθωσε να διακριθεί με την αξία και τας ικανότητες του, γεγονός το οποίο έδιδε ανείπωτη χαρά στον Κώστα, ο οποίος ζούσε συνεχώς έχοντας στο μυαλό και στο στόμα του το όνομα και τας επιτυχίες του αδελφού του. Συγκινητικότητα ηπούν και εξαιρετικά παράδειγμα ασφοσιώσεως και δοσφιματος αδελφού προς αδελφό.

Εξυπακούεται ότι υπήρξε άριστος και ως σύζυγος και πατέρας και ήταν ευτυχισμένος διότι, έγινε αποδέκτης απόλογων συναισθημάτων εκ μέρους των εξαιρετων αρχών της οικογένειάς του.

Τέλος, θα ήμουν αγνώμων, αν δεν έκλεινα το σημείωμά μου, με την αναφορά όσων οφείλω και εγώ (μεταξύ όσων, άραγε, άλλων;) στη συμπατριωτική και, τρόπον τινά, αδελφική - πατρική αγάπη και ποικιλήτροπη συμπράσασση του Κώστα στην πορεία μου ως δικηγόρου και ως πολιτικού, αθλητά και ως δημοσιογράφου - ντος (ερασιτεχνικά, βεβαίον), στα πλαίσια της κοινής αγωνίας μας για την κατάσταση (δηλαδή για την... ακαταστασία) της κοινωνικής και πολιτικής ζωής του τόπου μας...

Γιώργος Χ. Σιονίδης

Σημ. “Αργοναύτην”:
Το Δ.Σ. της Ε.Λ.Β. εκφράζει τη βαθιά του λύπη στην οικογένεια του ασείμνηστου Κώστα Καζεπίδη. Ο Κώστας Καζεπίδης υπήρξε για πολλή χρόνια μέλος του Δ.Σ. της Λέσχης και η προσοχή του υπήρξε ανεκτίμητη. Στην κηδεία του ασείμνηστου συμπατριώτη μας παραβρέθηκαν ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ε.Λ.Β. Γιάννης Μελετιδής με τους Χαιρέτη Ορφανίδη, Ταμία του Δ.Σ. και Κώστα Κοπανίδη πρώην μέλος του Δ.Σ.

Αιωνία ασ είναι η μνήμη του ασέχαστου ΚΩΣΤΑ ΚΑΖΕΠΙΔΗ

Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΟΡΙΤΣΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

του Ευρ. Φ. Χειμωνίδη

Στον Πόντο, κάτω από το ζυγό της δουλείας στους Τούρκους, και στο μικρότερο ελληνοκωριό ο φτωχός εκείνος άνθρωπος, κόβοντας από το ψωμί τους φρόνταζαν να μισθώσουν ένα τουλάχιστον δάσκαλο για να μαθαίνει γράμματα στα παιδιά τους. Το κορίτσι ερχόταν στον κόσμο ισότιμο με τ’ αγόρι, χαρά του σπιτιού και καμάρι του, όσο κι εκείνο. Και ζούσαν μαζί, αγόρια και κορίτσια, τα πρώτα βάσανα της ζωής, τη φοίτηση στο σχολείο - ισότιμα και στην υποχρέωση να βγάθουν τουλάχιστον το δημοτικό. Γιατί ίση ντροπή ήταν η αγροματοσύνη και για το κορίτσι και για το αγόρι. Και το απολυτήριο του δημοτικού ήταν απαραίτητη προϋπόθεση για να γίνει ένα κορίτσι δεκτό στο πρότυπον σχολείο - εργαστήριο οικοτεχνικής της Αδελφότητας των Κυριών της Τραπεζούντας “Μέριμνα”, όπως ήταν αρχικά, στον Πόντο, η επωνυμία της σημερινής “Μέριμνας Ποντίων Κυριών”.

Τούτη την ισότητα του κοριτσιού με το αγόρι τη βρίσκουμε, κτυπητά τονισμένη, μέσα στην ποντιακή οικογένεια με την παλιά, άρρηκτη συνοχή και την αυστηρή ιεράρχηση στην εσωτερική της δομή. Τα “πρωτοτόκια”, πανάρχαιο πρόνομιο του

πρώτου παιδιού της οικογένειας, ίσχυαν όχι μόνο για το αγόρι, αθλητά, αυτοδίκαια, και για το κορίτσι. Ήταν η μεγάλη αδελφή, η “Τρανέσσα”. Κι απέναντι όλων των αδελφών της αγοριών δεκτό στο πρότυπον “μετρούσε”, έπαιτα από το λόγον της μητέρας, όσο ζούσε εκείνη. Μετά το θάνατο της μητέρας, βόραινε πίσω, προνομιακά, η δική της γνώμη στα οικογενειακά

θέματα, ακόμα κι όταν παντρεμένη, ήταν φευγάτη από το πατρικό σπίτι και τ’ αδελφία της είχαν σχηματίσει κι εκείνα δικές τους οικογένειες. Ως και σήμερα, πενήντα πέντε χρόνια ζωής μας εδώ, υπάρχουν ακόμα πάμπολλες, επώνυμα γνωστές στον κύκλο των περισσότερων από μας, περιπτώσεις Ποντίων, που ήρθαν παιδιά ή έφηβοι από τον Πόντο και διατηρούν τον παραδοσιακό σεβασμό προς την Τρανέσα.

Οφειλομεν να ομοιολογήσωμε ότι και στον Πόντο οι νέοι ήταν υποχρεωμένοι να υποστούν την πειστική παρέμβαση των γονέων τους στην εκλογή του συντρόφου της ζωής τους - φαινόμενο, άλλωστε, γενικό σ’ όλη τον ελληνικό χώρο παλαιότερα, αθλητά και σήμερα, κάπου κάπου. Από τη διαδικασία όμως αυτής της εκλογής έλειπε ολόθελα το οικονομικό στοιχείο. Το κορίτσι ποτέ δε θεωρήθηκε αντικείμενον παζαρεμάτσης. Γιατί και ποτέ δεν είχε πάψει να θεωρείται “άνθρωπος” με ψυχή και αξιοπρέπεια.

Όσο για την πειστική μορφή της παρεμβάσεως των γονέων, για το “βέτο” που ήθελαν να ασκούν, είχε κι αυτό την ηθική του δικαίωση. Την υποδηλώνει το ποντιακό γνωμικό “το κορίτσι ασφίρνε, για ζουρνάζηνη θα παίρη, για τσουιτζήνη”, που στη μεταφορική του έννοια ανταποκρίνεται στην αναμφισβήτητη αλήθεια, ότι η αγάπη τυφλώ-

νει. Πιστεύω, ηπούν, οι μεγάλοι, με την ωριμότερη κρίση και το καθαρότερο μυαλό, ότι είχαν χρέος να προφυλάξουν τα

παιδιά τους από θαθεμένες αποφάσεις, που θα είχαν επιπτώσεις σ’ όλη την κατοπινή ζωή τους. Φυσικά, για την αγαθή τους προαίρεση δεν υπήρχαν περιθώρια αμφισβήτησ, ούτε επιτρέπεται να χαρακτηρίσωμεν τη νοοτροπία τους πρωτόγονη. Το σχετικά με το θέμα μας μέτρο στα χρόνια των παιπούδων μας το εκφράζει εύηχρωτα το ποντιακό απόφθεγμα “Δωδεκάχρονον κορίτσι”, για σόν άντραν, για σον Αό”, που σημαίνει ότι τα κορίτσια έπρεπε να παντρεύονται μικρά, για να αποτρέπεται ο κίνδυνος αρπαγής τους από τους έβριστες (οι Τούρκοι δεν έβριζαν στα χαρμια τους παντρεμένες γυναίκες). Πόση, ηπούν, ωριμότητα κρίσεως μπορούσε να περιμένει κανείς από ένα κοριτσάκι έστω 13, 14 ή 15 χρόνων, για να το αφήσει να διαλέξει μόνο του τον άντρα που θα έπαιρνε; Αθλητά και πάβι, παρ’ όλη αυτά, και τρυφερά ειδήθλια ηλέκονταν ανάμεσα σε νέους, και σε αίσιο τέλος έφταναν.

ΠΟΝΤΙΑΚΟΙ ΣΤΙΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Σερβία και το Καρπάς, Ελλήδες και Βουλγαρία, εσκάθωσαν τον πόλεμο για την ελευθερία.

Χριστέ να ποδεδίωσσε, βοήθα Παναγία, Ελληνική πάντα να εν’ η Μακεδονία.

Να σαν τη μάνα που γεννά τρα τράντα χρόνια μίαν και στείθια τον, σον πόλεμον για την Ελευθερία.

